

Modele contemporane ale relației politică-strategie militară

Colonel Traian Grozea

Raporturile între politică și strategia militară, esența și modul în care se materializează acestea, au constituit și reprezintă și în prezent un subiect de discuții atât în sfera teoriei cât și a practicii. Discuția nu a fost lipsită de poziții extreme cât și de dispute pasionale. Sînt bine cunoscute ideile susținute de Marele stat major prusian condus de Moltke care profesa o viziune limitativă a raporturilor politică-strategie militară în sensul că politicii i-ar reveni doar sarcina de a declanșa războiul, urmînd ca, în continuare, strategia să fie aceea care îl conduce pînă la sfîrșitul lui. Și este tot atât de bine cunoscută și butada, folosită parcă în replică de Clemenceau, primul ministru al Franței în timpul primului război mondial, care afirma că războiul este o treabă prea serioasă pentru a fi lăsată pe seama militarilor, ceea ce, dincolo de ironie, înseamnă că politicii îi revine atributul nu numai de a deschide ostilitățile, dar și de a le conduce.

Disputa, poate cea mai pasională, și totodată, lipsită de „fair-play”, a marcat-o filipicele lui Liddell-Hart împotriva lui Clausewitz, pronunțate la circa un secol și jumătate de la moartea acestuia. Ridicîndu-se împotriva modului în care generalul prusian definea obiectivul politic și cel militar al războiului, criticînd cu vehemență teza clausewitziană care afirma că scopul militar al războiului constă în nimicirea forțelor principale ale inamicului Liddell-Hart făcea aprecierea, deloc elegantă, că filozofia lui Clausewitz „a devenit doctrină bună pentru pregătirea caporalilor și nu a generalilor”¹ și că aceasta a făcut din politică „un rob al strategiei și încă al unei strategii proaste”².

În deceniile postbelice este îndeobște admis că în relația politică - strategie militară, primul termen — politica — are rolul principal și că între politică și strategie există raporturi de strînsă legătură. Evident, nu lipsesc și anumite extreme. De pildă G. Siebers³, preluînd parcă spiritualitatea lui Moltke, așează pe un talger al balanței politica și strategia militară, iar pe celălalt tehnica de luptă modernă și comparîndu-le conchide că forța nucleară a ieșit de sub controlul politicii, ceea ce face ca întreaga problematică a războiului să fie decisă numai de strategie. La un

¹ B. H. Liddell-Hart, *Strategia acțiunilor indirecte*, București, Edit. militară, 1973, p. 354.

² *Ibidem*, p. 335.

³ Cf. G. Siebers, *Das Ende des Technischen Zeitalters*, München, 1963, p. 238.

pol opus se situează H. Wheeler⁴ care apreciază că datorită tehnologiilor moderne de informare, problemele strategice se convertesc în chestiuni diplomatice și politice și ca atare ele urmează să fie soluționate de astfel de foruri.

Dacă la acestea mai adăugăm părerile lui Raymond Aron care susține că distincția între diplomatie și strategie este foarte relativă ambele fiind „termeni complementari ai politicii”⁵, simbioza între politică și strategie preconizată de Jean-Paul Charnay, care propune conceptul „stratopolitică”⁶, afirmația lui Giuseppe Aloia că între politică și strategie sînt raporturi comparabile cu cele dintre „întreg” și „jumătate” sau interpretarea lui André Glucksman după care aceste raporturi ar avea aspectul unei „tălmăciri bi-univoce”⁷, se conturează un spectru divers de aprecieri asupra relației politică-strategie militară.

În ceea ce ne privește ni se pare că, făcînd abstracție de conținutul concret al modului în care este interpretată relația pusă în discuție, orice tentativă de a o surprinde într-o formulă concentrată, va fi inevitabil eliptică deoarece raporturile între politică și strategia militară capătă substanță în diverse momente care, prin specificul lor, determină prezența unor elemente de o anumită diversitate în conținutul relației. Sîntem deci pentru o abordare secvențială, axată pe momentele caracteristice ale relației politică-strategie militară, în care să se încerce determinarea indicilor caracteristici pentru momentul respectiv. În această ordine de idei ni se pare că momentele cele mai semnificative ar fi: 1. elaborarea strategiei; 2. acțiunea în timp de pace; 3. acțiunea în timp de război. În aceste momente apreciem că relația politică-strategie militară are o specificitate care ar justifica un demers de cunoaștere și de consemnare a ei.

1. *Elaborarea strategiei.* Strategia militară a unui stat, fiind expresia politicii clasei dominante în țara respectivă, capătă anumite particularități definitorii, izvorîte din trăsăturile politicii care i-a dat naștere. Această moștenire genetică este prezentă în întreaga structură a strategiei militare căci esența ei politică se manifestă nu numai în definirea finalităților strategice ci și în modalitățile militare prin care se intenționează să se atingă scopurile propuse. Cu alte cuvinte, nu numai orientarea generală a strategiei militare, dar și căile și mijloacele prin care aceasta vizează atingerea obiectivelor sînt de inspirație politică. Ca atare structura sistemului militar, amploarea pregătirilor strategice, procedeele și mijloacele preconizate să fie folosite, pentru a enumera numai cîteva din elementele caracteristice strategiei militare, sînt de inspirație politică.

Pentru momentul „elaborare” politica fixează strategiei militare coordonatele generale, canevasul pe care se vor împleni elementele militare și exercită o influență asupra procesului de structurare a strategiei militare pe aceste coordonate. Afirmația poate fi susținută prin cîteva exemple. În anii de după cel de-al doilea război mondial politica impe-

⁴ Cf. Harrvey Wheeler, *Calculateurs stratégiques*, în *Les armements modernes*, Paris, Flammarion, 1970, p. 100—123.

⁵ Cf. Raymond Aron, *Paix et Guerre entre les nations*, Calman-Lévy, Paris, 1966, p. 3.

⁶ Jean-Paul Charnay, *Théorie pour une évolution des doctrines stratégiques*, „Strategie” nr. 1, 1964.

⁷ André Glucksman, *Le discours de la Guerre*, L'Herne, Paris, 1967, p. 33.

rialistă și neocolonialistă, politică care își propunea obiective mondiale și viza promovarea propriilor interese pe întregul glob cu ajutorul forței sau a amenințării cu forța, a generat strategii care reflectă pregnant trăsăturile acestei politici. Este bine cunoscută strategia „represaliilor masive”, bazată pe monopolul nuclear, care țintea să impună adversarului două alternative: capitulare sau nimicire, dar care s-a dovedit că nu poate frâna procesele revoluționare ce s-au produs după cel de-al doilea război mondial. În condițiile pierderii monopolului atomic s-a ivit atunci „riposta flexibilă” care aducea ca „noutate” capacități nenucleare utilizabile în diferite părți ale globului și care au și fost puse în acțiune în Vietnam, Laos, Cambodgia. Tema „ripostei flexibile” a cunoscut și anumite variații, una din ele fiind „strategia descurajării realiste” care readuce în prim plan eventualitatea utilizării mijloacelor nucleare încă de la începutul războiului.

Schematizînd la maximum conținutul strategic-militar al acestor concepții reies următoarele constatări:

	1. Obiective	2. Acțiunea	3. Mijloace
Represaliile masive	Țările adverse	Lovituri nucleare masive	Forțe strategice (avi-ație, rachete, nave)
Riposta flexibilă	Intervenții convenționale în zonele de „interes” Lovituri nucleare asupra țărilor adverse	Acțiuni convenționale gradate culminînd cu lovituri nucleare	Forțe convenționale Forțe strategice (rachete, avioane, nave)
Descurajarea realistă	Lovituri nucleare sau acțiuni convenționale (după caz)	Idem	Idem

Se observă că cei trei indicatori caracteristici pentru conținutul fiecărei strategii — obiective, acțiunea, mijloace — sînt diferiți de la strategie la strategie, chiar dacă în cazul „descurajării realiste” este vorba în special de o altă evaluare a priorităților, în raport cu riposta flexibilă în forma ei inițială. Cu toate acestea, strategiile amintite sînt constituite pe aceleași orientări politice întrucît fiecare în parte exprimă ideea „rolului conducător în lume” al politicii care le-a generat, a slujirii intereselor diseminate pe întreg globul prin folosirea forței sau a amenințării cu forța, a desfășurării acțiunilor strategice în spații geografice depărtate de propriul teritoriu.

Evident, politica care urmărește alte țeluri călăuzește strategia militară pe alte făgașuri, îi dau un alt conținut. În această privință sînt semnificative orientările politice care generează strategii de apărare națională, desigur atunci cînd este vorba de sensul nealterat al conceptului. Printre țările care au adoptat acest concept se numără și România care duce o politică consecventă de pace, de apărare a independenței și suveranității naționale, a cuceririlor socialismului în țara noastră. Afirmată cu vigoare în nenumărate foruri internaționale, pusă cu consecvență în practica relațiilor cu alte țări, politica de pace promovată de partidul

și guvernul nostru a dat o astfel de orientare și strategiei militare. În concepția partidului și statului nostru apărarea națională constituie o latură inseparabilă a edificării noii orînduiri, un ansamblu de concepții, acțiuni și de măsuri menit să asigure climatul de liniște și siguranță necesar dezvoltării societății, împotriva unor factori externi care ar încerca să atenteze la libertatea și independența națiunii noastre socialiste, iar în cazul cînd s-ar produce o agresiune, indiferent de forma ei, să aibă capacitatea de a o respinge.

Avînd la bază astfel de orientări, strategia românească are un caracter exclusiv de apărare. Totodată politica Partidului Comunist Român de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului, concepția sa marxist-leninistă asupra rolului maselor în istorie se reflectă deplin în conținutul strategiei noastre militare. Ideea de bază a strategiei românești o reprezintă angajarea întregului popor în acțiunile de apărare a patriei. Afirmată la Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, concepția apărării patriei prin efortul întregului popor a fost reafirmată și dezvoltată la Congresul al XI-lea de secretarul general al partidului care precizează în raportul la Congres: „... pornim de la faptul că apărarea patriei, a cuceririlor noastre socialiste este o datorie sfîntă a tuturor cetățenilor și că orice război de apărare face necesară participarea la luptă, într-o formă sau alta, a întregului popor”⁸. Cuprinderea acestei concepții în Programul partidului, care direcționează activitatea întregului popor român pentru următorii 20—25 de ani o situează în rîndul orientărilor pe termen lung adoptate de țara noastră.

Privită prin prisma indicatorilor obiective, acțiune, mijloace, strategia războiului întregului popor ar prezenta următorul aspect:

1. Obiective	2. Acțiunea	3. Mijloace
Respingerea agresiunii, păstrarea independenței, suveranității, a integrității teritoriale	Lovituri ale forțelor armate, ale formațiunilor înarmate ale populației, ale întregului popor împotriva armatei agresoare	Sistemul național de apărare în care rolul principal revine armatei, întreaga capacitate defensivă a țării

Conținutul strategic al celor trei indicatori demonstrează modul concret în care politica românească de apărare se reflectă în conținutul strategiei militare a țării noastre.

Exemplele menționate demonstrează latura internă a raporturilor între politică și strategia militară și anume fenomenul de direcționare pe care-l exercită politica asupra strategiei militare în procesul de geneză a acesteia, proces în cadrul căruia politica determină coordonatele strategiei militare cît și modul specific în care este țesută materia militară, în diferitele ei texturi, pe coordonate stabilite de politică. În esență avem de-a face cu o relație de la cauză la efect, în care politica este cauza iar strategia efectul.

⁸ Nicolae Ceaușescu, *Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român*, București, Edit. politică, 1974, p. 78.

Modelul de relații politică-strategie militară specific momentului elaborării strategiei ar putea fi deci următorul :

Tipul de relații	Cauză la efect, în care politica este cauză și strategia militară efectul
Determinări politice fundamentale	Obiective strategice generale și parțiale Structura sistemului militar Tipul și gradul de înzestrare tehnică a sistemului militar Modalități strategice de acțiune.

Strategia militară, odată constituită, reprezintă un sistem cu o individualitate proprie. Acest sistem intră în anumite raporturi cu politica — considerată tot sistem —, precum și cu alte domenii de activitate umană : știința, economia, diplomația etc. În ceea ce privește raporturile de la sistem la sistem ale politicii cu strategia militară, acestea prezintă alte trăsături față de cele manifestate în procesul de geneză a strategiei militare. În acest caz pornesc determinări de la politică spre strategia militară, dar și de la strategia militară spre politică, iar circulația lor se face pe o magistrală cu dublu sens, care permite fluxul în ambele direcții, dar are anumite puncte nodale unde cele două curenți se întretaie, se interferează. Avem de-a face deci cu raporturi de interinfluențare, cu raporturi mutuale, reciproce.

Cimpul de manifestare a acestor raporturi îl constituie domeniul acțiunii. Atit acțiunea politică, cit și cea militară primesc, în dezvoltarea lor, influența celuilalt termen al raportului, se găsesc sub conjuncția interferențelor dintre politică și strategia militară.

O particularitate a epocii noastre constă în faptul că interferența între politică și strategia militară se manifestă nu numai în război sau în vederea războiului, ci și în condiții de pace, în confruntări interstatale în care părțile în conflict, deși nu se află în stare de război, totuși folosesc acțiuni strategice pentru atingerea anumitor obiective politice sau economice, fără a se recurge la lupta armată.

2. *Acțiunea în timp de pace.* În confruntările politice contemporane, unele state imperialiste care dispun și de o forță militară apreciabilă, introduc spectrul forței în politica curentă și în dispute. Desigur, „Zăngănitul armelor” nu este o chestiune absolut nouă. Elementul nou constă însă în permanentizarea și teoretizarea amenințării cu forța, situarea acesteia la condiția unei „necesități” în relațiile internaționale. „Diplomația violenței” are cauze politice, sociale și militare complexe pe care nu ne propunem să le analizăm. Trebuie însă să remarcăm că ea generează modele specifice de acțiuni politico-militare, modele în care elementele strategic-militare constau din acțiuni care nu se dezvoltă pînă la a lovi în partea adversă, dar care se apropie pînă la anumite distanțe de pragul devenirii lor ca acte de război.

Un prim model de această natură ar putea fi denumit „fundal nuclear”. În esență, acesta constă în dezvoltarea mijloacelor de atac strategic în așa fel încît ele să constituie un fundal permanent și de bază al acțiunilor politice, diplomatice, economice.

Specificul modelului „fundal nuclear” constă în faptul că, factorul strategic este prezent permanent într-o stare de operativitate care-l poate pune în acțiune la un simplu semnal. Existența lui influențează în mod implicit pozițiile și relațiile internaționale, acțiunile politice, în numeroase cazuri fără a se face referiri speciale la factorul nuclear strategic, deoarece dimensiunile lui sînt în general cunoscute. Dispozitivul strategic — instalații de lansare pentru rachetele terestre, dislocarea aviației de bombardament, a navelor de suprafață și a submarinelor purtătoare de rachete — se găsește, de foarte multe ori, la distanțe geografice apreciabile de „zonele fierbinți”, care formează obiectul disputelor.

Un alt model de acțiuni politico-militare îl constituie „fundalul convențional”. El rezultă ca urmare a prezenței militare străine — trupe și baze — pe teritoriul altor state. În condițiile de pace, prezența militară cea mai masivă este în Europa. La aproape trei decenii de la terminarea celui de-al doilea război mondial pe continentul nostru se află aproape 1 milion de militari străini, proveniți din 9 state, care se găsesc dislocați permanent pe teritoriul a 16 state europene precum și circa 700 de baze și instalații militare situate pe teritorii străine, ceea ce constituie un factor de presiune politică, un element important al angajării militare în Europa.

Particularitatea modelului „fundal convențional” constă în aceea că factorul strategic are o prezență nemijlocită în zonele unde sînt în joc anumite interese politice, că el se manifestă nu numai „implicit”, prin efectele posibile ale acțiunilor convenționale, dar și direct „explicit”, prin demonstrații de forță la fața locului.

Un alt model specific acțiunii în timp de pace îl constituie „presiunea militară”, model în care se îmbină acțiunile politice, diplomatice, economice, psihologice etc. cu acțiunile militare. Deși modelul reunește acțiuni de factură diferită, el a fost denumit „presiunea militară” întrucît ea reprezintă elementul de forță care dă acest caracter întregului ansamblu de acțiuni.

În diferite situații de criză „argumentele” militare cele mai uzitate au constatat în: sporirea efectivelor armatei, mărirea duratei serviciului militar, manevre etc. Astfel, în timpul crizei din 1961, SUA și-au sporit efectivul forțelor armate cu 325 000 de oameni, din care 61.000 au fost deplasați în Europa; pe timpul crizei cubaneze din 1962 Statele Unite și-au mărit efectivul armatei cu 150 000 militari. Alt act militar folosit ca argument de forță l-a constituit prelungirea duratei serviciului militar; pe timpul crizei din 1961, SUA au mărit durata serviciului militar în forțele terestre cu un an, pentru 4 000 ofițeri de rezervă, și cu 4 luni pentru 84 000 soldați. Serviciul militar a mai fost prelungit cu un an pentru 28 000 soldați din forțele aeriene și pentru 2 000 ofițeri și 24 000 soldați din forțele maritime. Similar a procedat și R.F. Germania, care a amînat cu 3 luni trecerea în rezervă a 72 000 de ostași.

Numeroase au fost și cazurile cînd elementul principal de presiune l-au constituit manevrele militare. Fenomenul s-a produs mai intens în timpul crizelor care au avut loc în Europa. De exemplu, în timpul crizei berlineze din 1961, un corp de armată britanic a desfășurat manevre în regiunea Hamburg. În aceeași conjunctură, SUA și Canada au executat manevre cu forțele aeriene, la care au participat 250 000 soldați, 3.000 avioane de luptă cu diverse destinații și 1 800 avioane de vînătoare.

Concomitent, în şase ţări din Europa occidentală au avut loc ample manevre de apărare civilă.

Acţiunile politico-strategice de genul celor prezentate mai sus sînt expresia unei angajări militare în condiţii de pace necunoscute pînă acum în istorie. Ele sînt contrare dreptului internaţional şi normelor care trebuie să stea la baza relaţiilor dintre state. De aceea ţara noastră, insistă asupra necesităţii de a se efectua o dezangajare militară în Europa şi în lume, desfăşoară o amplă activitate internaţională pentru a se realiza o securitate europeană bazată pe principiile care trebuie să guverneze raporturile interstatale, pentru instaurarea unei noi ordini economice şi politice mondiale.

3. *Acţiunea în timp de război.* Relaţiile între acţiunea politică şi cea strategică în caz de război, interferenţele dintre acestea se materializează în modele destul de variate. Caracteristic acestui moment este însă faptul că actul strategic este o acţiune cu un conţinut violent, care loveşte în adversar.

Un model caracteristic, cu o sferă largă îl constituie „*acţiunea strategică potenţează acţiunea politică*”.

Valoarea potenţării strategice a acţiunilor politice, caracterul efectiv sau iluzoriu al acestora au o deosebită importanţă pentru reuşita acţiunii proiectate. În această privinţă evenimentele din ultima conflagraţie mondială constituie o bogată sursă de experienţă, modelul „potenţare strategică” putînd fi ilustrat cu numeroase exemple semnificative din cei şase ani de război. Astfel, unul din principalele obiective politice ale coaliţiei antihitleriste — înfrîngerea celui de-al treilea Reich, obţinerea capitulării lui fără condiţii — a constituit un ţel cu o deplină acoperire strategică. Potenţialul militar pus în mişcare de coaliţia antifascistă, acţiunile de amploare strategică desfăşurate de ea au măcinat forţa combativă a Wermachtului, obligînd pe succesorii lui Hitler să semneze capitularea necondiţionată.

Exemplul de mai sus este, fără îndoială, cel mai amplu, cel mai plin de consecinţe. În afară de el pot fi citate şi numeroase altele, care se încadrează în schema de relaţii „potenţare strategică”, dar care au avut efecte parţiale în ansamblul războiului. În rîndul acestora se înscrie şi modul de desfăşurare a insurecţiei naţionale antifasciste şi antiimperialiste din România, în august 1944, întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste. Decizia de declanşare a insurecţiei şi de angajare a României în războiul antihitlerist a constituit un act politic care s-a sprijinit pe o serie de elemente de ordin intern şi extern. Printre elementele interne se numără, la loc de frunte, şi capacitatea strategică a României de a produce o răsturnare de fronturi şi apoi de a continua efortul de război, alături de celelalte popoare ale coaliţiei antihitleriste, pînă la victoria deplină asupra Germaniei fasciste.

Există însă şi modele în care rolul de potenţator şi potenţat sînt inversate, a căror esenţă poate fi exprimată prin propoziţiunea: „*acţiunea politică potenţează acţiunea strategică*”.

În legătură cu modelul „potenţare politică” trebuie făcută remarcă că, în general, orice act strategic are la bază o decizie politică. Modelul „potenţare politică” nu se referă însă la relaţiile între decizia politică

și acțiunea strategică generată de aceasta, ci la altceva. Este vorba de raporturile între acțiunile politice și cele strategice, raporturi în care primul termen este constituit din acțiuni politice adiacente, derivate din decizia politică de bază și care au ca scop să faciliteze acțiunea strategică, să-i creeze condiții pentru ca ea să se desfășoare cu maximum de eficiență.

În acest sens poate fi citat modul în care a acționat politica japoneză pentru a crea condiții favorabile în vederea atacului prin surprindere de la Pearl Harbour. În timp ce se efectuau pregătiri pentru executarea unei lovituri masive și prin surprindere asupra flotei americane dispuse în insulele Hawai, pe plan politic s-au desfășurat tratative cu guvernul american menite să-i distragă atenția asupra loviturii care se pregătea.

După cum este cunoscut, luptei armate îi sînt proprii anumite legi-tăți specifice care intervin în procesele militare și care determină un anumit curs al acțiunilor de luptă. Cu toate acestea, în dinamica acțiunilor strategice și uneori chiar și a altora de nivel mai scăzut își spun cuvîntul nu numai logica militară, ci și cea politică. Această intervenție a politicii în procesul de desfășurare a acțiunilor militare dă naștere la alte tipuri de modele, care exprimă împletirea elementelor politice cu cele militar-strategice în însuși procesul de dezvoltare a acțiunii strategice. Un astfel de model este „modelul cenzură”, caracterizat prin intervenția politicii în desfășurarea acțiunilor militare pentru a face să prevaleze punctul de vedere politic față de cel militar.

De pildă, pe timpul agresiunii împotriva R.P.D. Coreene, generalul Mac Arthur, în timpul cît era comandant al forțelor intervenționiste, a intenționat să mărească efectivele acestora prin includerea în compunerea lor și a unor mari unități ale regimului din Taivan. De asemenea, sus-numitul preconiza să lărgească aria acțiunilor militare extinzînd operațiile și împotriva R.P. Chineze.

Fără a face o analiză a logicii sau lipsei de logică militară a acestor proiecte trebuie remarcate implicațiile lor politice. În timp ce efectele militare erau mai mult decît iluzorii, cele politice se conturau cu certitudine — extinderea războiului. Tocmai aceste consecințe politice l-au determinat pe șeful administrației SUA, președintele Truman, să execute o acțiune de cenzură asupra proiectelor strategice ale lui Mac Arthur interzicînd folosirea contingentelor taivaneze, precum și extinderea acțiunilor militare împotriva Chinei.

În acest caz, politica a exercitat un drept de „veto”, de oprire a unor acțiuni militare. Acest gen de intervenție a politicii în desfășurarea luptei armate poate căpăta și alt aspect. Ea poate dicta, după o expresie a mareșalului Foch, „pînă unde să se rostogolească bila pe planul înclinat al victoriei”. Cu alte cuvinte, dacă politica este aceea care hotărăște declanșarea războiului, tot ea decide și pînă unde, sau pînă cînd, trebuie desfășurate acțiunile militare victorioase.

Este cunoscut că pe timpul războiului antihitlerist hotărîrile adoptate în conferința de la Ialta din februarie 1945 au prevăzut continuarea acțiunilor militare pînă la capitularea necondiționată a Germaniei hitleriste și ocuparea întregului ei teritoriu, precizîndu-se, totodată, liniile

de demarcație între trupele sovietice și cele ale comandamentului americano-englez.

Interferența politică-strategie în dinamica acțiunilor poate fi și de tipul „modelului dozaj”.

Acțiunile militare odată declanșate se pot dezvolta potrivit propriilor lor legități. În acest caz am avea — ca să folosim o comparație — un lanț în care fiecare verigă este de aceeași natură — militară — atît cu cea precedentă, cît și cu aceea care urmează. Înlănțuirea de acțiuni militare ar continua pînă cînd argumentele militare își ating scopul sau își epuizează forța, moment în care ar interveni din nou politica.

Acest model de dezvoltare a acțiunilor militare este oarecum tradițional. În condițiile contemporane complexul de factori politici și militari care acționează în anumite situații a dat naștere la alt gen de înlănțuire a acțiunilor militare cu cele politice. În războiul „dozat” acțiunile militare nu sînt lăsate să se dezvolte, să decurgă una din alta potrivit legităților lor specifice, ci sînt tăiate în felii, mai mari sau mai mici, potrivit anumitor considerente politice.

Exemplul cel mai tipic pentru „modelul dozaj” îl constituie războiul de agresiune dus de SUA în peninsula indochineză. Amploarea acestui război, acțiunile militare care s-au desfășurat în cadrul lui sînt rezultatul direct al unei „escaladări” în care conducerea politică a SUA a stabilit succesiv conținutul și dimensiunile acțiunilor militare duse de forțele intervenționiste, momentele de intensificare sau de așteptare ale războiului.

Cele cîteva modele prezentate mai sus, la care s-ar putea adăuga, fără îndoială și altele, creionează amploarea registrului în care se manifestă, în zilele noastre, relația politică-strategie militară. Dincolo de rezervele pe care le-ar putea stîrni felul în care sînt interpretate modelele credem totuși că se degajă concluzia că relația politică-strategia militară nu poate fi redusă la formule simplificate de genul : politica fixează scopurile, iar strategia militară elaborează metodele și procedeele prin care se pot îndeplini, cu mijloace militare, scopurile fixate de politică.

Politica are un rol mult mai amplu și mai complex în structurarea strategiei militare și de aceea și responsabilitatea ei față de acțiunile de forță este incomparabil crescută, pentru că, în cazul unui război nuclear nu se mai pune în balanță victoria sau înfrîngerea, ci este în joc însăși existența civilizației umane.